

дуального становлення особистості, Б. Лихачов підкреслював, що за обставин навчання, яке відбувається без урахування індивідуальних особливостей людини, особистість втрачає не лише з точки зору загальних моральних норм, а й має обмеження можливостей творчо-індивідуальних проявів [4, с. 223].

Отже, результати проведеного дослідження підтверджують, що філософська концепція прагматичної освіти Д. Дьюї, яка має практично 100-літню історію, є актуальною і сучасною, тому що зорієнтовує розвиток особистості підлітка у руслі тенденції самовизначеності та педагогічної взаємодії, спрямованої на органічне поєднання індивідуального й соціального чинників. Компоненти педагогічної взаємодії згідно цієї концепції базуються на принципах свободи, співробітництва та самостійності; креативна адаптація цих компонентів у дискурсі ідей інструменталізму Д. Дьюї є запорукою підвищення якості та ефективності навчання в сучасних освітніх умовах. З дидактичної точки зору до переваг такої освіти необхідно віднести її інноваційність з притаманними особистісною орієнтацією, суб'єкт-суб'єктними відносинами, атмосферою співробітництва тощо. З методичної точки зору заслуговують уваги такі аспекти: організація індивідуальної самостійної роботи підлітків; використання текстів, позбавлених кінцевих оціночних суджень; розроблення індивідуальних дослідницьких завдань, групових проектів для підлітків; система обліку (індивідуальні облікові картки, екрани успішності); залучення досвіду, здобутого під час одночасного вивчення багатьох предметів; контрактна угода тощо.

### **Список використаних джерел**

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Рівне : Волинські обереги, 2011. 552 с.
2. Енциклопедія освіти / [авт.-уклад. Кремінь В. Г.]. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Есипов Б. П., Гончаров Н. Педагогика. Київ : Держ. учбово-педагогічне видавництво «Радянська школа», 1947. 110 с.
4. Лихачев Б. Т. Педагогика. Москва : Прометей, 1992. 528 с.
5. Педагогічний словник / [авт.-уклад. Ярмаченко М. Д.]. Київ : Педагогічна думка, 2001. 675 с.
6. Філософський енциклопедичний словник. Київ : Абрис, 2002. 742 с.

**Вахруцова Оксана Русланівна**

*студентка, Полтавський національний педагогічний  
університет імені В. Г. Короленка*

**Школяр Сергій Петрович**

*к. т. н., доцент, Полтавський національний педагогічний  
університет імені В. Г. Короленка*

### **АСПЕКТИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ В ЯПОНСЬКІЙ КУЛЬТУРНІЙ ТРАДИЦІЇ**

Досвід показує, що реальні виклики сьогодення, розуміння їх на рівні понятійного апарату при боротьбі концептуальних принципів тих чи інших теоретичних моделей, висувають принципово нові вимоги до ведення проектної діяльності фахівцями, спроможними інтегруватися у світовий простір та успіш-

но реалізувати свій інтелектуальний потенціал, перетворивши його в інтелектуальний капітал та знайти своє відповідне місце у ланцюгу створення доданої вартості [1–4].

Слід зазначити, що до сьогодні зберігаються відмінності в нормах і правилах поведінки та спілкування в різних країнах. Особливо сильно це явище проявляється в так званих «країнах третього світу» або Сходу. Розглядаючи основні характеристики етики ділового спілкування в країнах Сходу, менеджери повинні враховувати, що на Сході існують своя культура і звичаї. Східний етикет значно більше церемонний, ніж європейський, глибше йде корінням в минуле, в власні традиції і історію [5]. Звичайно, світ не стоїть на місці. Традиції ділового спілкування еволюціонують, з огляду на реалії сучасного процесу розвитку суспільства, науки, мистецтва і технічного прогресу.

Раніше, в статті «Врахування особливостей китайської культури ділового спілкування у міжнародному аспекті здійснення проектної діяльності» ми торкнулися ділового спілкування з китайськими партнерами, які є представниками країни, що на сьогодні є другою, а той першою економікою в світі. Досліджуючи ділову поведінку потенційних японських партнерів при веденні перемовин, слід зазначити, що японська культура історично пов'язана з китайською. Спільність простежується в суворій ієрархії відносин старших і молодших, використанні посередників в складних і спірних питаннях, даруванні подарунками в знак подяки за послугу і допомогу. Останнє навіть може трохи шокувати європейця.

Основні риси японського національного характеру: працьовитість, дисциплінованість, відданість традиціям, відданість авторитету, почуття обов'язку, самовладання, акуратність, глибоке розуміння краси, ввічливість, допитливість. Згідно японської моралі основа взаємин людей – взаємна залежність. Тому приналежність до тієї чи іншої групи – основа світовідчуття японця. Звідси випливає ще одна знаменита риса японця – вірність групі, фірмі, державі, нації і супутні цьому патріотизм і самовідданість при відстоюванні їх інтересів, а також висока організованість. Японці судять про людину, перш за все, за його приналежності до тієї чи іншої групи.

### Список використаних джерел

1. Школяр С. П. Аспекти підготовки фахівців до опрацювання та аналізу базових інформаційних потоків на ринковому середовищі. *Педагогічні науки*. 2015. Вип. 12. С. 356–361
2. Школяр С. П. Систематизація інформації про природну спадщину як елемент підготовки менеджерів у період переоцінки цінностей. *Імідж сучасного педагога*. 2017. № 1 (170). С. 37–41.
3. Школяр С. П. Особливості реалізації регіональних інноваційних програм на Полтавщині. *Матеріали міжнародного круглого столу «Розбудова інноваційної інфраструктури в Україні»*. Київ, 2008. С. 104–135.
4. Школяр С. П. Інноваційний розвиток держави – комфортне життя її громадян. Тези виступу в обговоренні. *Матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 20.06.07 р. «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації»* / упор. Г. О. Андрощук, М. М. Шевченко. Київ : Парламентське вид-во, 2007. С. 60–62.
5. Коноваленко Ю. М. Психологія спілкування. URL: [https://stud.com.ua/58210/psihologiya/psihologiya\\_spilkuvannya](https://stud.com.ua/58210/psihologiya/psihologiya_spilkuvannya).